

ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΦΥΛΟΥ

Το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου απαιτεί δημόσια απολογία από τον Αρχηγό Αστυνομίας και τη διαβεβαίωση ότι δεν θα ληφθούν οποιαδήποτε μέτρα εναντίον της εργοδότησης των γυναικών στο Αστυνομικό Σώμα και στην κοινωνία γενικότερα αλλά αντίθετα ότι θα ληφθούν περισσότερα μέτρα για την σωστή ενσωμάτωση των γυναικών στο αστυνομικό σώμα.

Στις 29 Οκτωβρίου 2006, ο Αρχηγός της αστυνομίας με δηλώσεις του στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, αναφέρθηκε κατηγορηματικά αρνητικά στην αυξανόμενη εργοδότηση γυναικών στο Αστυνομικό Σώμα και στο ότι αυτή δημιουργεί προβλήματα τα οποία απαιτούν την λήψη μέτρων. Πιο συγκεκριμένα, ο αρχηγός δήλωσε: «Οι γυναίκες ως εκ φύσεως τους παρουσιάζουν βιολογικές διαφορές έναντι των αντρών, δεν διαθέτουν αυξημένο επίπεδο φυσικής και μυϊκής δύναμης, ιδιαίτερα σωματικά προσόντα, ταχύτητα, αντοχή, υψηλό βαθμό θάρρους σε σχέση με τους άντρες στις περισσότερες δραστηριότητες της αστυνομίας, όπως την αντιμετώπιση πράξεων βίας»

Με βάση τα πιο πάνω ισχυρίστηκε ότι «με την αυξανόμενη εργοδότηση γυναικών, το σώμα κινδυνεύει να γίνει αδύναμο» και εισηγήθηκε τη λήψη μέτρων για διατήρηση συγκεκριμένου ποσοστού γυναικών στην Αστυνομία, γιατί θεωρεί εγκληματική και ανεύθυνη την παρασιώπηση του προβλήματος, που αφορά την ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και των πολιτών της.

Παρά τις έντονες αντιδράσεις στα σχόλια αυτά από κάποια πολιτικά πρόσωπα, μέλη της κοινωνίας των πολιτών και γυναικείες οργανώσεις, και παρά το νομικό πλαίσιο το οποίο 'προστατεύει' την κοινωνία από τέτοιες απαράδεκτες δηλώσεις, ο Αρχηγός συνέχισε επίμονα να επιμένει στις απόψεις του.

Το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου διαφωνεί κάθετα με όλες τις δηλώσεις του Αρχηγού της Αστυνομίας για το συγκεκριμένο θέμα. Η ενεργός παρουσία και συμμετοχή των γυναικών είναι απαραίτητη και επιβάλλεται τόσο στο αστυνομικό σώμα αλλά και σε όλους τους τομείς του δημόσιου τομέα.

Η ισότητα των δύο φύλων δεν απαιτεί ότι οι άντρες και οι γυναίκες πρέπει να είναι ίδιοι αλλά ισάξιοι και ότι τυγχάνουν ίσων ευκαιριών και ευθυνών ανεξαρτήτως φύλου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων (2001- 2005) στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή, την αλλαγή των ρόλων και της εξάλειψης των στερεοτύπων, την αρχή της ενσωμάτωσης της ισότητας των δυο φύλων ("gender mainstreaming"): «Η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει την αρχή της ενσωμάτωσης της ισότητας των δυο φύλων σύμφωνα με την οποία η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών («διάσταση φύλου») πρέπει να λαμβάνεται συστηματικά υπόψη στο σύνολο των κοινοτικών και πολιτικών ενεργειών, από τη στιγμή της σύλληψης και κατά τρόπο ενεργό και εμφανή»¹. Οι δηλώσεις του Αρχηγού της αστυνομίας έρχονται σε αντιπαράθεση με την ενσωμάτωση της ισότητας των δυο φύλων και δεν μπορούν να στερούν το δικαίωμα σε οποιαδήποτε γυναίκα να υποβάλει αίτηση για να εργαστεί στο αστυνομικό σώμα.

Οι εισηγήσεις για διαφοροποίηση της αναλογίας ανδρών και γυναικών στην Αστυνομία, και για αλλαγή των προϋποθέσεων για πρόσληψη αστυνομικών, παραβιάζουν τη Διεθνή Συνθήκη για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διακρίσεων Εναντίον των Γυναικών. Η αναφερόμενη Συνθήκη με την

¹ http://ec.europa.eu/employment_social/equ_opp/gms_en.html

οποία η Κύπρος έχει δεσμευτεί στηρίζεται στην αρχή των ίσων ευκαιριών και αποτελεσμάτων και όχι στην ίση μεταχείριση. Δηλαδή η Συνθήκη συγκεντρώνεται στα ίσα δικαιώματα πρόσβασης και στα ίσα οφέλη. Αναγνωρίζει μεν ότι οι γυναίκες και άντρες μπορεί να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης, με την προϋπόθεση όμως ότι τα αποτελέσματα θα ωφελούν και τους δυο το ίδιο².

Ο Περί Αστυνομίας Νόμος 2004 αναφέρει ρητά ότι το αστυνομικό σώμα ασκεί της εξουσίες του για τη διατήρηση του νόμου και της τάξης, τη διαφύλαξη της ειρήνης, την πρόληψη και εξιχνίαση του εγκλήματος και τη σύλληψη και δίωξη των παρανομούντων.³ **Το Αστυνομικό Σώμα αντιπροσωπεύει και έχει την ευθύνη για την προστασία όλων των πολιτών, γυναικών και ανδρών.**

«Όσον αφορά τα προσόντα, την πρόσληψη και ανέλιξη του προσωπικού της Αστυνομίας, το αστυνομικό προσωπικό πρέπει να είναι ικανό να ασκεί σωστή κριτική, να έχει σωστή νοοτροπία, ωριμότητα, ...καλή γνώση των κοινωνικών, πολιτιστικών και κοινοτικών θεμάτων. Τέλος, οι διαδικασίες πρόσληψης πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και χωρίς διακρίσεις να ακολουθείται η αναγκαία επιλογή των υποψηφίων χωρίς....η τακτική αυτή πρέπει να αποσκοπεί στην πρόσληψη **ανδρών και γυναικών** από διάφορα κοινωνικά στρώματα, περιλαμβανομένων των εθνικών μειονοτήτων, **με σκοπό** το αστυνομικό προσωπικό να αντανakλά την κοινωνία που υπηρετεί»⁴.

Οι γυναίκες, όπως και οι άντρες έχουν το δικαίωμα επιλογής να υπηρετήσουν το αστυνομικό σώμα εφόσον πετύχουν τόσο στις γραπτές, προφορικές και σωματικές εξετάσεις της αστυνομίας.

Όσο αφορά το Νομικό Πλαίσιο,

- Το Κυπριακό κράτος, που βασίζεται σε Δημοκρατικές αρχές και αξίες που κατοχυρώνονται τόσο από το Σύνταγμα αλλά και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ευθύνη για την εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, όχι μόνο με την έγκριση και έκδοση νέων νόμων, αλλά και την εφαρμογή τους στην πράξη.
- Η εισήγηση του Αρχηγού στρέφεται ενάντια στην Αρχή της ισότητας, των δημοκρατικών θεσμών και αρχών του κράτους μας αλλά είναι και αντίθετη με τις οποιεσδήποτε Ευρωπαϊκές Αρχές.
- Η αλλαγή προϋποθέσεων για την πρόσληψη αστυνομικών- π.χ. το χαμηλότερο όριο ύψους 1,65 μ. για όλους [σήμερα είναι 1,60 μ για τις γυναίκες και 1,65 μ για τους άνδρες], 2,5 μέτρα στο άλμα εις μήκος [ενώ τώρα είναι 2,5 για τους άντρες και 1,5 γυναίκες] κτλ, παραβιάζει τη Διεθνή Συνθήκη για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διακρίσεων Εναντίον των Γυναικών
- Η εισήγηση να μετακινηθούν γυναίκες ή να προσλαμβάνονται μόνο για γραφειακή εργασία στην αστυνομία είναι ενάντια στην αρχή της μη διάκρισης έχοντας υπόψη την Διεθνή Συνθήκη για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διακρίσεων Εναντίον των Γυναικών.

Η ανισότητα των δυο φύλων στην εργασία είναι ένα γενικότερο πρόβλημα τόσο στην Κύπρο όσο και στις περισσότερες κοινωνίες στον κόσμο και η καταπολέμηση της ανισότητας αυτής αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών. Το Ινστιτούτο πιστεύει ότι οι δηλώσεις του Αρχηγού Αστυνομίας είναι

² Διεθνή Συνθήκη για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διακρίσεων Εναντίον των Γυναικών

³ Ο Περί Αστυνομίας Νόμος 2004, Μέρος 2, άρθρο 4

⁴ Ευρωπαϊκός Κώδικας Αστυνομικής Δεοντολογίας Για περισσότερες πληροφορίες για τα κατάλληλα προσόντα για πρόσληψη στην αστυνομία παρακαλώ αποταθείτε στο

http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/dmlemployment_gr/dmlemployment_gr?OpenDocument

βασισμένες σε κοινωνικές δομές, προκαταλήψεις και στερεότυπα που επηρεάζουν έντονα και αρνητικά τις γυναίκες. Παρατηρούμε ότι

- Στην αστυνομία υπηρετούν 5,118 μέλη εκ των οποίων τα 859 [16.77%] είναι γυναίκες⁵. Στην ουσία οι γυναίκες **υπο- αντιπροσωπεύονται** στην αστυνομία όπως και σε πολλούς άλλους χώρους εργασίας. Επίσης, στο αστυνομικό σώμα η συντριπτική πλειοψηφία σε θέσεις λήψης αποφάσεων και **πιο ψηλές βαθμίδες** είναι άνδρες.
- Η παρατήρηση του Αρχηγού Αστυνομίας ότι «... με την αυξανόμενη εργοδότηση γυναικών, το σώμα κινδυνεύει να γίνει αδύναμο» υπονοεί επίσης ότι το κύριο ζητούμενο χαρακτηριστικό των αστυνομικών είναι η σωματική δύναμη. Είναι απαραίτητο να επιστήσουμε την προσοχή στο ότι η χρήση βίας από τους αστυνομικούς, σε ένα σύγχρονο αστυνομικό σώμα, πρέπει να είναι η εξαίρεση και όχι ο κανόνας.
- Εγκλήματα που παρουσιάζονται σε μεγάλα ποσοστά στην χώρα μας, όπως η βία στην οικογένεια, η σεξουαλική κακοποίηση και παρενόχληση, η βία στο όνομα της τιμής, η σωματεμπορία γυναικών, χρήση ναρκωτικών από εφήβους, αφορούν κατά μέγιστο βαθμό γυναίκες και κατ' επέκταση που πρέπει να αντιμετωπίζονται από κυρίως από κατάλληλα καταρτισμένες γυναίκες μέλη του αστυνομικού σώματος για πολλαπλούς λόγους που αφορούν ακριβώς τις ιδιομορφίες του κοινωνικού φύλου.
- Έρευνες, όπως για παράδειγμα αυτή του Police Foundation (<http://www.policefoundation.org/docs/policewomen.html>) έχουν αποδείξει ότι γυναίκες και άνδρες που περιπολούν έχουν ανταποκριθεί σε ίδια καθήκοντα για υπηρεσίες και είχαν να αντιμετωπίσουν επικίνδυνα περιστατικά [βίαιους πολίτες, ή περιστατικά συνδεδεμένα με αλκοόλ κτλ]. Παρόλο, που η έρευνα έδειξε ότι και οι γυναίκες και οι άνδρες είχαν τα ίδια αποτελέσματα χειρισμού βίας από πολίτες ή επικίνδυνα περιστατικά, αποδείχτηκε επίσης ότι οι γυναίκες ήταν πιο αποτελεσματικές από τους άνδρες συναδέλφους τους στο να αποφύγουν την βία. Η έρευνα εξηγεί ότι οι γυναίκες είναι λιγότερο επιθετικές και πιστεύουν λιγότερο στην επιθετικότητα⁶. Στην Κύπρο οι περισσότερες φορές που χρησιμοποιήθηκε υπερβολική βία ήταν από άνδρες μέλη του αστυνομικού σώματος. Πολλές περιπτώσεις και σκάνδαλα που συντάραξαν την κοινή γνώμη τα τελευταία χρόνια σε σχέση με την υπερβολική εξάσκηση βίας ενάντια σε πολίτες από την αστυνομία. Επιβάλλεται ότι στόχος του θεσμού της αστυνομίας να είναι η μεταρρύθμιση του σώματος για καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων και την έμφαση στο σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα, έτσι ώστε να αποκτήσει το Σώμα την εμπιστοσύνη των πολιτών, γυναικών και ανδρών, και όχι η παραβίαση αυτών των δικαιωμάτων.
- Η προκατάληψη του Αρχηγού της αστυνομίας ότι «έχοντας περισσότερες γυναίκες στην αστυνομία το σώμα θα γίνει αδύναμο» ενδυναμώνει τα στερεότυπα εναντίον των γυναικών αλλά και προωθεί τα αρνητικά στερεότυπα που θέλουν την αστυνομία να αρέσκεται να ασκεί βία
- Είναι αλήθεια ότι πολλές γυναίκες μέλη του αστυνομικού σώματος εκφράζουν απροθυμία να εργαστούν νυκτερινές ώρες, επικαλούμενες οικογενειακές υποχρεώσεις. Δυστυχώς για όλους, οι γυναίκες επικαλούνται πραγματικές καταστάσεις, αφού πέρα από την οποιαδήποτε εργασία τους, αναμένονται να φροντίζουν τα παιδιά και την οικογένεια τους. Είναι επίσης πραγματικότητα ότι οι γυναίκες τυχάνουν θύματα βίας από άνδρες πολύ συχνά. Η Αστυνομία, και η κοινωνία γενικότερα, καλούνται μέσα από Διεθνείς Συμβάσεις να αντιληφθούν τα προβλήματα αυτά και να λειτουργήσουν κατασταλτικά στην παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων κατά των γυναικών. Μέρος αυτής της ευθύνης σίγουρα δεν είναι η τιμωρία των γυναικών από την κοινωνία για τις πολλαπλές τους ευθύνες και ρόλους με την κατηγορία ότι δεν κάνουν αρκετά.

⁵ Εφημερίδα Πολίτης. 30 Οκτωβρίου 2006

⁶ Police Foundation <http://www.policefoundation.org/docs/policewomen.html>